

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за освітньою програмою професійного спрямування
«Економіка, планування та управління бізнесом»

на тему: «Економічне обґрунтування розширення сфери діяльності підприємства (на прикладі ПАТ «Одеський консервний завод дитячого харчування»)»

Виконавець:

студент ЦЗФН

Бабурін Олексій Олексійович

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викладач

Однолько Вікторія Олександрівна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. В Україні на даний час спостерігається політична нестабільність, недосконалість виробничої та соціальної інфраструктури, недостатнє інформаційне забезпечення та корупція, всі ці фактори негативно впливають на стан споживчого ринку, а обґрунтування розширення сфер діяльності підприємства на довгострокову та короткострокову перспективу допомагає покращити становище підприємства на ньому. Формування стратегії екстенсивного розвитку підприємства спрямоване на отримання прибутку допомагає «виживати» підприємствам на сучасному ринку.

Перед підприємствами, що функціонують у сучасних умовах господарювання, гостро постає питання виживання і ефективної діяльності у довгостроковій перспективі. Таким чином, проблема, яка розглядається, це необхідність розширення сфер діяльності усіма підприємствами в рамках їх стратегій розвитку. При цьому правильно обраний напрямок диверсифікації, розроблений і обґрунтований проект є частиною майбутнього успіху за умов належної його реалізації, цим пояснюється актуальність обраної теми.

Одним з найбільш актуальних завдань сучасного розвитку економіки України є створення умов ефективного і динамічного переходу до ринкових відносин. В цих умовах особливої гостроти набуває необхідність розвитку підприємницької активності, діяльність підприємств і організацій, спрямованих на споживача. Одним із проявів означеної активності є розширення сфери діяльності підприємств.

Обираючи новий напрям діяльності підприємець повинен заздалегідь проаналізувати потреби ринку у певних видах товарів і послуг, доцільність залучення коштів ззовні, визначитись з партнерами у постачанні сировини, комплектуючих виробів тощо, з торговельними організаціями та ін. При цьому бізнес-процеси ніколи не зупиняються, отже кожен підприємець постійно знаходиться у пошуку нових ринкових сегментів та сфер діяльності.

На сьогоднішній день важливим є розвиток плодоовочеконсервної галузі, яка спрямована на динамічність виробництва за рахунок використання передових технологій, що б, перш за все, були безпечними. Це потребує детального дослідження та вивчення. Процеси виробництва плодоовочеконсервної галузі можуть супроводжуватися виникненням різних ризиків, наприклад: негативний вплив на здоров'я населення країни як через продукти споживання, так і через забруднення територій, де вирощується продукція; занедбаня природних ресурсів, особливо, ґрунтів та підземних вод через інтенсифікацію сільськогосподарської, агропродовольчої діяльності та неконтрольоване використання у процесі виробництва недостатньо перевірених інноваційних технологій. Це, у свою чергу, впливатиме на економічну стабільність держави, рівень доходів підприємств, зниження попиту населення на продукцію у зв'язку із включенням до її собівартості додаткових витрат тощо.

Сучасний стан розвитку економіки та торгівлі все більше загострює конкурентну боротьбу між підприємствами та господарськими об'єднаннями. Науково-технічний прогрес, а також процес міжнародної міграції капіталу усувають багато бар'єрів виходу на ринки. Це призводить до все більшого зростання

виробництва традиційних товарів, надання традиційних видів послуг, а також впровадження нових їх видів, до розширення асортименту товарів і послуг та скорочення їх життєвих циклів. Все це спрямоване на всебічне задоволення потреб споживачів з метою розширення реалізації товарів.

Обґрунтування поняття та методики розширення бізнесу за рахунок реалізації інвестиційних проектів, розкривається у працях С.М. Соболю, С.Ф. Покропивського, В.Р. Кучеренка, М.М. Єрмошенка, М.В. Мних, В.С. Рижикова, В.А. Карпова тощо. Різні аспекти механізмів розширення та розвитку бізнесу є також предметом дослідження О.Д. Андрєєва, І.Г. Грабар, Т.В. Сердюк та інших.

Метою дослідження є розширення сфери діяльності підприємства (на прикладі ПАТ «Одеський консервний завод дитячого харчування»).

Завданнями є:

- розкрити сутність, цілі та напрямки діяльності підприємства в Україні;
- розглянути інструменти освоєння нового напрямку діяльності підприємства;
- довести необхідність пошуку нових сфер бізнесу;
- навести загальну характеристику ПАТ «Одеський консервний завод дитячого харчування»;
- проаналізувати фінансово-господарську діяльність підприємства;
- обґрунтувати економічну доцільність розширення сфери діяльності ПАТ «Одеський консервний завод дитячого харчування»;
- провести розрахунки інвестиційного та операційного планів реалізації проекту;
- оцінити економічну ефективність проекту;
- виявити можливі ризики проекту.

Предметом дослідження є методи, які спрямовані на обґрунтування розширення сфери діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження виступають процеси обґрунтування інвестиційних проектів на прикладі ПАТ «Одеський консервний завод дитячого харчування».

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань у кваліфікаційній роботі використовуються наступні методи:

- пізнання – при дослідженні теоретичних основ розширення діяльності підприємства;
- аналітичний – при проведенні розрахунків показників фінансово-господарської діяльності підприємства;
- розрахунковий – при оцінці показників ефективності діяльності підприємства; для економічного обґрунтування плану заходів щодо формування запропонованого проекту.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, Закони України, фахова література, матеріали наукових конференцій та періодичних видань, а також внутрішня інформація ПАТ «Одеський консервний завод дитячого харчування».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (70 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 85

сторінок. Основний зміст викладено на 79 сторінках. Робота містить 13 таблиць, 7 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи підготовлено публікацію «Інвестиційний проект як інструмент освоєння нового напрямку діяльності підприємства», The VII th International scientific and practical conference «Topical issues of science and practice» November 02-06, 2020 London, Great Britain 2020, 781 p, С. 93–95.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні аспекти розширення сфери діяльності підприємства**» розкрито сутність, цілі та напрямки діяльності підприємства в Україні; розглянуто інструменти освоєння нового напрямку діяльності підприємства; доведено необхідність пошуку нових сфер бізнесу.

У другому розділі «**Аналіз конкурентного стану ПАТ «Одеський консервний завод дитячого харчування»**» наведено загальну характеристику ПАТ «Одеський консервний завод дитячого харчування»; проаналізовано фінансово-господарську діяльність підприємства; обґрунтовано економічну доцільність розширення сфери діяльності ПАТ «Одеський консервний завод дитячого харчування».

У третьому розділі «**Оцінка ефективності проекту створення нової виробничої лінії ПАТ «Одеський консервний завод дитячого харчування»**» проведено розрахунки інвестиційного та операційного планів реалізації проекту; оцінено економічну ефективність проекту; виявлено можливі ризики проекту.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити такі висновки, основні з яких такі.

1. Проект – система сформульованих у його рамках цілей, фізичних об'єктів, технологічних процесів, технічної та організаційної документації, матеріальних, фінансових та трудових ресурсів, а також управлінських рішень і заходів щодо їхнього виконання.

2. Бізнес-план дає можливість визначити життєздатність фірми за умов конкуренції, прогнозує процеси розвитку виробництва, конкретизує шляхи досягнення мети і подолання перешкод, є чинником, що стимулює інтереси потенційних інвесторів у їхніх пошуках вкладання коштів у розвиток виробництва.

3. Розширення сфери діяльності підприємства – це цілеспрямована система дій щодо проникнення в інші сфери (галузі), включення до портфеля його діяльності нових сфер бізнесу.

4. ПАТ «ОКЗДХ» – є найбільшим українським виробником соків. Вибір саме цього заводу був обумовлений його унікальними виробничими можливостями, а висока репутація підприємства – лідера ринку в області виробництва дитячого харчування – підтвердили правильність вибору.

5. Експорт продукції заводу здійснюється в більше ніж 20 країн світу. З країн СНД – у Росію, Білорусь, Молдову, Азербайджан, Казахстан та інші. З країн

далекого зарубіжжя постачання здійснюються в США, Канаду, Ізраїль, Австралію. Сучасний ринок характеризується підвищенням вимог до показників якості виробництва. Основними ринками збуту продукції ПАТ «ОКЗДХ» є ринки України, в т. ч. мережа супермаркетів по великих містах, а також торговельна мережа Одеської області.

6. Стосовно аналізу фінансових показників ПАТ «ОКЗДХ» можна з повною впевненістю стверджувати про дуже високий рівень ділової активності підприємства, оптимальну структуру активів та задовільний стан платоспроможності. Занепокоєння керівництва і власників підприємства має викликати його фінансова залежність і майновий стан. Обидва параметри ПАТ «ОКЗДХ» до того ж мають негативні тенденції.

7. В рамках цієї роботи запропоновано інноваційний проект встановлення нового обладнання для виробництва продукції з відходів – виробництво харчових барвників, що дозволить підприємству мінімізувати частину своїх відходів.

8. Інвестовані в проект створення нової виробничої лінії ПАТ «Одеський консервний завод дитячого харчування» кошти повернуться за рахунок прибутку, що формує проект, протягом 15 місяців без урахування впливу фактору часу та протягом 17 місяців з урахуванням впливу фактору часу, а середня рентабельність проекту складе 110,64%. Прибуток, згенерований проектом за аналізований період з урахуванням впливу часу на вартість грошей на поточний момент складе 352 тис. грн, а кожна гривня інвестованих коштів за тих же обставин принесе 2,5 грн чистого доходу. За умови повного реінвестування генерованого прибутку проект, що аналізується, покаже прибутковість на рівні 129,9%.

9. Аналіз беззбитковості дозволяє зробити висновок, що, задля забезпечення неотримання збитків, нова виробнича лінія має отримувати щомісячний дохід на рівні 115696 грн.

10. Аналіз чутливості впливу факторів на результати проекту створення нової виробничої лінії ПАТ «Одеський консервний завод дитячого харчування» дозволяє стверджувати, що проект не є стійким до таких факторів, як ціновий та вартісний.

11. Статистичний аналіз методом «Монте-Карло» проекту створення нової виробничої лінії ПАТ «Одеський консервний завод дитячого харчування», проведений з 10000 ітерацій комбінацій впливу факторів, дозволяє дійти висновку, що проект стійкий на 84,5%. Аналізуючи усі показники ефективності проекту створення нової виробничої лінії ПАТ «Одеський консервний завод дитячого харчування» можна дійти висновку, що проект є ефективним.

АНОТАЦІЯ

Бабурін Олексій Олексійович, «Економічне обґрунтування розширення сфери діяльності підприємства (на прикладі ПАТ «Одеський консервний завод дитячого харчування»)»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності: «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою професійного спрямування «Економіка, планування та управління бізнесом». – Одеський національний економічний університет. – м. Одеса, 2020 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процеси обґрунтування інвестиційних проектів на прикладі ПАТ «Одеський консервний завод дитячого харчування».

Розкрито сутність, цілі та напрямки діяльності підприємства в Україні; розглянуто інструменти освоєння нового напрямку діяльності підприємства; доведено необхідність пошуку нових сфер бізнесу.

Наведено загальну характеристику ПАТ «Одеський консервний завод дитячого харчування»; проаналізовано фінансово-господарську діяльність підприємства; обґрунтовано економічну доцільність розширення сфери діяльності ПАТ «Одеський консервний завод дитячого харчування».

Проведено розрахунки інвестиційного та операційного планів реалізації проекту; оцінено економічну ефективність проекту; виявлено можливі ризики проекту.

Ключові слова: підприємство, фінансовий аналіз, розширення діяльності, проект, ризик.

ANNOTATION

Oleksii Baburin "Economic substantiation of expansion of sphere of activity of the enterprise (on the example of PJSC "Odessa cannery of baby food")"

Thesis for Master degree in specialty "Entrepreneurship, Trade and Stock Exchanges" under the program "Economics, Planning and Business Management". – Odessa National University of Economics. – Odesa, 2020

Master's qualification work consists of three sections. The object of research is the processes of substantiation of investment projects on the example of PJSC "Odessa cannery of baby food".

The essence, purposes and directions of activity of the enterprise in Ukraine are revealed; the tools of development of a new direction of activity of the enterprise are considered; necessity to find new areas of business is proved.

The general characteristics of PJSC "Odessa cannery of baby food" are given; the financial and economic activity of the enterprise is analyzed; the economic expediency of expanding of areas of activity of PJSC "Odessa cannery of baby food" is substantiated.

Calculations of investment and operational plans for project implementation were made; the economic efficiency of the project is estimated; possible risks of the project are revealed.

Keywords: enterprise, financial analysis, expansion, project, risk.